

culpa iis non simus decipiendi, nisi fors cæcorum more, et sine ullo criterio isdem assentiremus juxta illud 2. THESSAL. II. 9. *cujus est adventus secundum operationem Salanæ in omni virtute et signis et prodigiis mendacibus*; cui deceptioni in paribus circumstantiis etiam patet Religio Naturalis, juxta illud ROM. I. 18. *revelatur enim ira Dei de celo super omnem impietatem et iniquitatem eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent*.

2º. Magi Egyptii vera Miracula non patrарunt, sed mirabilia virtute quādam naturali ad quamdam illorum Mosis similitudinem, ita ut illorum vanitatem ex prodigiis Mosaicis cuncti præsentes possent colligere; neque jussu Dei ut Moses, in quo lapsus est ROUSSEAU.

3º. Discernendum est inter doctrinam jam propalatam et admissam ceu vere divinam, ac inter doctrinam, quæ tanquam divina primum venditatur; hæc si priori contradicat (e. g. Idola ad ferendam opem imploranda esse) prætenso licet prodigo firmata, ex ipsamet hac contradictione prodigiū falsitas manifestatur. Atque hic est casus, quo innuant sacrae paginæ, miracula ut sint vera, ex doctrina probanda esse. En! quam prudens hæc norma veritatis.

Hic recole C. XIII. Deuteronomii... 1. Corinth. XII. 2... 1. Joann. IV. 4-3. Si posterior non contradicat priori doctrinæ (e. g. Jesum Christum esse Redemptorem generis humani) illa pariter, ut hæc, poterat esse vera et divina; sed unde hoc certo rescias? juxta sententiam Nicodemi ex miraculo eamdem confirmante: *scimus, quia a Deo venisti Magister; nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.* JOANN. III. 2. Non ergo vitiosus hic circulus est, ubi doctrinæ veritas probatur per Miracula; sed potius desideratur circulus ad Q. E. D. in hac ROUSSEUVII demonstratione.

Obj. IV. Ethnici seu idololatræ jure occiderunt Apostolos, ignotum sibi Deum et Evangelium annuntiantes: siquidem ubi Dei et divinæ doctrinæ veritas ex miraculis cognoscenda proponebatur, Miracula Miracula ii facile opponerent, quin solide quicquam oggeri posset ab Apostolis.

Ita ROUSSEAU, *Emile*, inde concludens: ergo rationi credendum magis quam Miracula.

RESP. Oculos habet, nec tamen videt ROUSSEAU, quantum utrinque discri-
men intercedat: 1º. Ex eo, quod Christi et Apostolorum quedam Miracula
fuerint indubie divina, videlicet Christi Resurrectio, morborum subita cu-
ratio vel ex umbra Apostolorum, quo in genere Miraculi a nullo deceptore
imitabilis neque necessaria fuit norma probandi Miracula ex doctrina, dun-
taxat necessaria pro casu dubii de veritate prodigi. 2º. Quod sacra Scriptura,
ubi illam probandi normam statuit, præmittat ceu doctrinam indubitatem,
omnem idolatriam esse falsam atque impiam, contra ac Ethnici præsüp-
ponant; si vero idipsum ex errore conscientiae de vera Religione Ethnici
præmitterent, qui subsistet ROUSSEUVII assertio, quod iis nihil solidi possit
opponi? Videtur hic data opera praermississe ROUSSEAU, quod eodem argu-
mento ex Cap. XIII. Deuteronomii Ethnici adversus Christum et Apostolos
abuti potuerint; verum irrito pariter conatu: nam Christus et Apostoli non
venerunt solvere et abjecere (ut idololatræ) sed perficere SS. Scripturarum
doctrinam: profitebant Religionem suorum Majorum et fidem omnium,

quæ divino Codice continebantur; id solum contendebant, Jesum esse Messiam Judæis promissum, id quod longissime aberat ab inducenda idolatria, cum hoc potius dogma Judæorum capitale fuerit, venturum esse Messiam, quem esse Jesum Christum, Christus et Apostoli ex vaticiniis demonstrarunt; indeque nunquam Judei Miracula Christi aut denegarunt, aut impugnarunt propterea, quod suæ doctrinæ contradicerent.

Demum sequela Rousseuviana (quod rationi potius, quam Miraculis sit deferendum) si ex Deuteronomii Cap. XIII. contra Christi et Apostolorum Miracula deducitur, vana: si ex cerebello Rousseuvii promanat, fatua est, et seu erroris seu impostoris miserum apophthegma.

Confer hic Joann. XVI. 23... Matth. V. 17... Act. Apost. XXIV. 43... Rom. I. 1...

Obj. V. Innuit CHRISTUS ipse, patrari posse Miracula a peccatoribus, quos ceu operarios iniquitatis nunquam se nosse, enuntiat. Multis ipse locis recu-
savit operari prodigia, rejiciens cum indignatione eos, qui cupiebant videre
signum. Passim autem de Miraculis, quæ patraverat, secretum commendavit;
non ergo per Miracula suam voluit divulgari Religionem.

RESP. Cum ANGELICO, 1º posse fieri Miracula ab impiis et hæreticis, non
tamen in confirmationem erroris, sed veritatis, cuius homines etiam mali
possunt esse testes: « nam et Saül et Balaam et Caïphas prophetaverunt »,
(ait S. HIERONYMUS): non item a dæmonibus, « quorum tota voluntas ad malum est ». 2º. Non placuit divinæ Sapientiæ, coram Pharisæis, Nazarethanis
et Herode, utpote superbis, male curiosis et obstinate incredulis sua prodi-
gere Miracula; hoc sane nihil criminatio habet. Herodi in liberationem
Christi propenso signum Christus denegavit, quia mori pro nobis decreverat.
Non indulxit Pharisæis signum cœlestis, quia testatissima in terris facta pro-
digia neglexerant. Nazarethanis, propinquos etiam et cognatos suos Miraculi
indignos censuit, scilicet illos, de quibus JOANNES: *Non credebant in eum;* et MARCUS energia hebraica: *Non poterat ibi virtutem ullam facere;* ob
voluntariam cœcitatem, incredulitatem atque obstinationem. Qui, si male
de Christo sentiebant, eum quasi furiosum traducentes, aliorum Christi fra-
trum Simonis, Josephi, Judæ et Jacobi sensa longe sublimiora erant. Attamen
nec illos omni prorsus Miraculo destituit, infirmis quamvis non ita multis per
manuum impositionem ibidem curatis. 3º. Christus quam multa, tam illustria
Miracula patravit coram ingenti testium multitudine in Synagogis, in
amplissimis civitatibus: ex his Miraculis Pharisæos et Pontifices arguit
Christus: inexcusabiles pronuntiat Judæos ob visa tot Miracula: ipsi hostes
Christi multitudinem signorum pro causa mortis allegant, et vel in cruce
pendenti exprobant: *alios salvos fecit.*

Quid ex his colligis, incredule? quod passim mentiaris et passim calum-
nieris. Passim sua edidit Miracula Christus, ut palam commonstraret tum
suam, tum suæ doctrinæ divinitatem: si vero ad quædam miracula secre-
tum commendavit, id factum ad declinandam initio suæ prædicationis
invidiam hostium, in exemplum modestiæ, ad demonstrandam velut per
gradus suam missionem divinam, et quæ sunt causæ hujusmodi peculiares
economiae Evangelicæ.

Vide Matth. VII. 22. Marc. III. 21. Joann. VII. 5. Marc. VI. 5. 6. Joann. V. X. XI. XV.

Obj. VI. Si tanta vis est Miraculorum; ecur non dicitur, credite Miraculis; sed credite Ecclesiae? Ecur tam paucis se Deus manifestat per signa et prodigia? Ecur permittit Deus pseudo-christos et pseudo-prophetas illorumque signa et portenta ad seducendos, si fieri posset, etiam electos?

Resp. Secundum exactitudinem theologicam nec Ecclesiae credimus, nec Miraculis, sed Deo, cuius locutionem Miracula reddunt evidenter credibilem, et Ecclesia proponit credendam propter Deum. Assentiri autem evidentiæ credibilitatis, præcepto haud ita indiget, ut obsequium circa credenda præstandum Ecclesiae. Deus mirabilia operatur ad excitandam nostram fidem, ut quo major et illustrior est certitudo cognitionis, eo ardentius sit obsequium mentis. Si Deus ubique et semper et omnibus via tam extraordinaria sese manifestaret, vix meritum esset fidei: si nusquam et nulli, vix ulla foret fides. Quod veris sepe Miraculis non creditur, et falsis creditur, utrinque defectus est charitatis: *non creditis*, ait Christus ad Iudeos, *quia non estis ex oibis meis*; item, *eo quod charitatem veritatis non receperunt, ut salvi fierent, ideo mittet eis Deus operationem erroris, ut credant mendacio*. Deus vero tollere hunc defectum in voluntibus cœcutire ac obstinate incredulis non tenetur, quia nulla consecutio est: dantur Miracula falsa pseudoprophetarum et pseudo christorum, ergo nulla dantur vera; cum inde potius eruat oppositum, quod non dentur falsa, nisi quia dantur vera Miracula; sicut nec falsæ Religiones ac Revelations, nisi quia dantur veræ. Nulla item consecutio est: fieri possunt Miracula falsa, ergo vera a falsis nequeunt discerni; cum nunquam permittatur portentum pro errore, ut manus prodigium pro veritate non operetur Deus, simulque prædicat signa falsa et mendacia, ne fidem inveniant: præterquam quod multa Miracula Prophetarum oraculis prænuntiata effectus habuerint illustrissimos, eversionem idolatriæ et gentium conversionem. Adde, quod voces hebraice *oth et mophet*, quibus exprimuntur signa et portenta pseudo-prophetarum, generatim designent novi quid ac mirabile, et pro vero Miraculo haud decendant.

Obj. VII. Deus dicitur tentare nos (Deut. XIII.) scilicet prodigiis, quæ in errorem inducant; atque hinc est, quod Hæretici etiam et Pagani sua jactant prodigia, et signa magna patraturus sit ANTICHRISTUS. Nulla ergo Miracula merentur fidem tanquam sigilla veræ ac divinæ doctrinæ.

Resp. Deus tentare nos dicitur, quod prolabendi in errorem subministret occasiones, quæ tamen nullam imponant necessitatem. Si vero in errorem Deus homines induceret, necessitatibus illos subjiceret sequendi falsum; id quod repugnat infinitæ sanctitati, bonitati et justitiæ. Quod autem in dubio vera Miracula discernant inter populum et populum, inter Iudeum et Gentilem, inter Iudeum et Christianum, inter Catholicum et Hæreticum; patet ex omnibus certaminibus pro veritate adversus errorem, videlicet Abelis contra Cainum, Mosis contra Magos Pharaonis, Eliæ contra pseudo-prophetas, Jesu Christi contra Phariseos, S. Pauli contra Barjesu, Apostolorum contra Exorcistas, Christianorum contra Paganos, Orthodoxorum contra Heterodoxos, ac tandem Eliæ et Enoch contra Antichristum; semper vi Miraculo-

rum splendidissimorum (quæ Deus et nemo aliis facit) prævalente pro veritate. Inter CHRISTUM vero et ANTICHRISTUM ac utriusque prodigia quantum, proh! intervallum? Christus contra Deum aut Mosen aut Prophetas locutus nunquam est: Antichristus et pseudo-prophetæ ab utroque Testamento prædicti palam loquentur adversus Deum et Christum; poterat autem Deus aperto hosti permittere signa et portenta citra periculum erroris. Christum Moses prædixerat, præcipiens sequi Christum: Antichristum predixit Christus, sed prohibens sequi illum: Miracula Christi non sunt prædicta ab Antichristo, sed hujus portenta ab illo, quæ proin neminem sanæ mentis pervertent, utpote prædicta ceu falsa et mendacia signa.

Verbo: inservierunt Miracula Ecclesiae institutioni, et deservient ejusdem conservationi usque ad Antichristum, ita ut pro hac Ecclesiae prærogativa Deus vel non permittat, vel prædicat, vel confundat Miracula falsa, vel certe majora pro veritate faciat evenire.

Obj. VIII. CHRISTUS sua patravit Miracula ceu merus Dei minister; hinc preces ad Deum iisdem præmisit, eaque Deus per Christum fecisse dicitur; suspicari ergo semper Iudeis licuit, ea ab agente oriri, quod homine quidem superius, non tamen Deus sit; præsertim circa ea Miracula, quæ a Prophetis prædicta non fuerunt. Atque hinc est, quod nec Synagoga Iudeorum, controversiarum in Religione judex, ea tanquam vera et cum Christi divinitate conjuncta existimaverit.

Resp. Quam multa CHRISTUS signa fecerit ceu Dominus et naturæ et gratiæ, pleni sunt libri N. T. Nonne enim ad patranda longe maxima prodigia solo nutu et voluntate usus dixit: *Volo, mundare: ego veniam et curabo eum: fiat tibi, sicut vis?* Nonne uno vocis imperio expulit dæmones, cunctis obstupescientibus? Nonne a Centurione pro salute servi Christus ceu Dominus solo verbo omnipotens fuit exoratus? Nonne de sanctissimo Christi corpore adeo vis thaumatura exhibet et sanabat omnes? Si quando itaque preces adhibuit, hominem se ostendit et exemplum nobis præbuit. Si dicatur: *non potest Filius a se facere quidquam; distinctio duntaxat personarum innuit et generatio æterna Filii*, cum doceat AUGUSTINUS: *si per Filium facit, quæ Pater facit, non alia Pater, alia Filius facit.*

Prædictum Iudeis erat, Messiam ex Miraculis cognoscendum esse; num valeant prudenter suspicari, ab agente creato summa illa prodigia proficiunt, in quibus divina Christi virtus apertissime eminuit? Synagoga circa personas Prophetarum sæpe erravit, quidni circa Christum errare potuerit, maxime cum prænuntiaverint Prophetæ, Messiam a Synagoga repudiandum esse? Attamen tota Synagoga nunquam edixit, falsa esse Christi Miracula; ac tandem deficiente tum Synagoga Deus tamen non defuit populo suo, cui providit de Propheta, qui sit Mosi similis, in cuius ore verba sua reposuerat, et cui maximam fidem fecerat ex doctrina et evidentiæ Miraculorum.

Demum quæ PRADESII de Miraculis vel a prophetia, vel ab excellentioribus Miraculis, v. g. anastasi mortuorum sejunctis, nuperrime orbi Catholicis obstrusit, protinus a Sorbona et ab Episcopis Galliæ ceu impiissima atque execrabilis doctrina nigrum theta tulit.

§ III. COROLLARIA.

Theistas Judæis haud absimiles exhibet par circa fidem Miraculorum perfidia. Judæi Miraculorum, quæ palam ac toties Christus patraverat, evidenter convicti realitatem, ut aiunt, Miraculorum negare non poterant, quin et saepe facite et inter se confessi sunt. Sed publice ad alias causas ea detorquere conati attribuerunt jam Beelzebub principi dæmoniorum, quamvis scirent, exuscitationes mortuorum vires dæmonum longe transcendere; jam artibus magicis, tametsi aliunde artes magicæ Judæa exularent, et Christi adventus cumpromis tenderet ad evertendum dæmonis imperium, magiæ et superstitioni innixum; vel per ineptissimam fabulam pronuntiatio Dei Nomi, quod Tetragrammaton Christus e templo Hierosolymitanus abstulerit. Numquid Judæis meliores Theistæ? Religionis, quam Christus instituit et Miraculis confirmavit, hostes infensissimi, Miracula Christi et Apostolorum variis artibus, miris fraudibus, aut causis mere naturalibus adscribunt, ac divinitate Christi et Religionis explosa, solum adorant idolum rationis. Quippe paris perfidiae par causa, pravæ animi affectiones, excæatio mentis, obduratio cordis, spiritus rebellionis in Christum; sed et par poena utrinque consequetur, hac in vita abjectio incredulorum inter quisquiliis hominum, et in altero seculo mors secunda in loco tenebrarum et tormentorum.

SECTIO IV.

RELIGIO CHRISTIANA A VATICINIIS EXACTISSIME ADIMPLETIS STABILITA.

§ I. PRÆCOGNITA.

I. Quod olim MARCIONITÆ, hoc aiunt hodie SOCINIANI, veteres Prophetias esse superfluas ad demonstrandam Jesu Christi divinitatem; et quod THEODORUS MOPSUSTENUS impie docuit ab Ecclesia propterea condemnatus, hoc recognoscunt hodie minuti Philosophi, nullam probandi vim inesse Prophetis. GROTIUS vaticinia non tam prosunt ad firmandam fidem, quam ad ornatum fidei et fomentum pietatis; quam vero sententiam totam turgere fermento Socini, notat Huetius: consentiunt Grotius Episcopius et Simonius. Impius COLLINUS, ut Christianam Religionem vaticiniis innixam ceu falsam suffodiatur, cum grege Theistarum Prophetis, utpote mere typicis, mysticis et ænigmaticis, vim et efficaciam denegat omnem. Verum Prophetiam et a solo Deo esse, et ad veritatem probandam habere prærogativam divinitatis, docent sacrae litteræ, testatur communis gentium persuasio, evincunt notio, natura et objectum prophetæ versantis circa futura contingentia, quæ homo naturaliter cognoscere nequit; sive in seipsis, cum non existant; sive in causis

SECTIO IV. RELIGIO CHRISTI A VATICINIIS STABILITA.

175

creatis, cum ad hunc effectum needum sint determinatae. Atque hinc est, quod Christus Judæos incredulos remiserit ad Mosen et Prophetas; quod Petrus, Paulus, veteres Apologetæ omnes et Patres gravissimi ad stabilendam Christianam Religionem usi sint scriptis Prophetarum ceu validissimo argumento. Inde Gentiles adeo teste Huetio persuasum habebant, « omnem prophetiam facultatem esse a Deo », et vates futurorum præscios appellabant Divinos; hinc Isaia ait: *annunciate, quæ ventura sunt in futurum, et sciemus, quia Dii estis vos.*

II. Id genus Vaticiniorum ubertim profundunt sacræ paginæ de Christi adventu, nativitate, passione, morte, resurrectione, ascensione, illapsu Spiritus sancti, vocatione Gentium, Judæorum dispersione et novo Christi regno, ita ut quater mille annorum oracula Prophetica, ad minimas etiam circumstantias exactissime impleta, eventus comprobaverit. Ac profecto nisi tot Prophetarum certissima prædictio antecessisset; cuinam mortalium credibile fuisset, Christum (cui tot et tam luculentí Messiæ characteres ex Veteri Testamento congruerent, et eo quidem tempore, quo communis per orientem vigebat persuasio de adventu Messiæ) a Judæis rejectum, quin et morte turpissima trucidatum iri; qua tamen ignominia nullum alium, qui se Messiam falso jactitabat, unquam afficerunt. Si vel conferantur prædictiones ISAIÆ de excidio Babylonis per Cyrum cum Herodoto ex Xenophonte; item CHRISTI exacta designatio Jerosolymæ unaque Reipublicæ Judaicæ subvertendæ cum historia Josephi; illucescat clarissima undique prædictorum cum prædictionibus conspiratio. Cum vero innumera fere sint Vaticinia, quorum notitiam, lucem et veritatem sacræ litteræ aliunde suppeditant; duntaxat geminas hic spectamus, de Christi Resurrectione et de Excido Jerosolymæ omnium præstantissimas; tum quod earum auctor sit auctor Religionis Christianæ; tum quod sint fundamentum Christianismi contra Judaismum; tum quod usitatis incredulorum atque impiorum effugiis non ita pateant.

Conferantur hic ISAIAS C. XIII. XIV. XLV. VI. VII. LUCAS II. 26..., III. 15. MATTH. III. 5. HERODOTUS L. I. c. 190. XENOPHON L. VII. Cyropædia. JOSEPH. LL. de Bello Jud. et L. ult. de Antiq. SUETONIUS in Vespas. c. 4. TACITUS Hist. L. V. c. 13. Ex quibus etiam manifestum redditur, nullo alio tempore, quam statim post Christi mortem, tot extitisse non sine sequacibus pseudo-christos, qui pro vero Messia sese venditarent.

§ II. THEMATA.

I. Vaticinium Christi de sua Resurrectione invictissimum divinæ Religionis a Christo institutæ argumentum est.

PROBATIO. Christus hanc suam Resurrectionem, quam ringentibus nequicquam Theistis credit universus orbis, ipsem propalavit ceu divinissimum signum sue a Patre legationis. Noverant hostes Christi, hanc resurrectionis factam esse prædictionem, antequam resureret. Contigit ea post tres dies, uti prædicta fuit. Hujus testes erant Apostoli integrissimæ fidei, qui veritatem rei nosse poterant per quadraginta dies conversati cum Christo post ejus resurrectionem, edentes et bibentes et sermocinantes cum eo, contre-